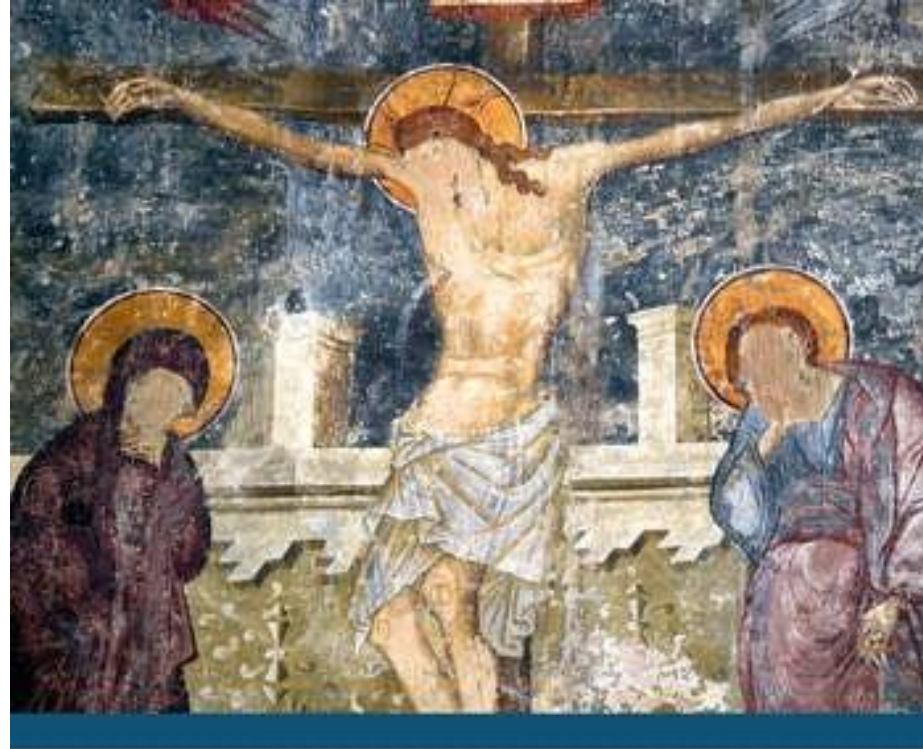

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ (2024)

**Βίβλος και Ψυχική Υγεία:
Ανασκόπηση στην ελληνική
Βιβλιογραφία και προοπτικές
στον 21ο αι. μιας σχέσης πολλά
υποσχόμενης.**

Σ. Δεσπότης

**LACANIAN PSYCHOANALYSIS
AND EASTERN ORTHODOX
CHRISTIAN ANTHROPOLOGY
IN DIALOGUE**

Carl Waitz and Theresa Clement Tisdale

Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Δεκαετία 90

- **1. Ι. Κορναράκης** (1977: έδρα Ποιμαντικής Ψυχολογίας και Εξομολογητικής. 1985: Orthodox Christian Association of Medicine, Psychology and Religion (O.C.A.M.P.R.): *Βιβλικά Ψυχογραφήματα*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη 1986 (ΔΔ.: Πάθος στην Α.Γ., «Αδαμικόν Πλέγμα», Ιούδας)
 - [E. Drewermann: Προτοϊστορία (Γένεσις 1-11 τρίτομο), Υπόμνημα στο Κατά Μάρκον, Ψυχολογία τού Βάθους και Εξηγητική].
- **2. Φρ. Ντολτό** (Παιδίατρος, Λακάν), **Τζ. Σεβερίν**: *Τα Ευαγγέλια και η Πίστη: ο κίνδυνος μιας ψυχαναλυτικής ματιάς*, Αθήνα: Εστία 2013 (< δεκαετία 70 και 80).
- **3. Μ. Ρεκαλκάτι**, *Το Μυστικό τού Παιδιού. Από τον Οιδίποδα στον «Υιό που ευρέθη»*.
- **-Γεθσημανή, Αθήνα: Κέλευθος 2020.**
- [Πρωτ. Μιλτιάδης Ζέρβας, *Το βιβλικό Ήθος στη Φρ. Ντολτό και τον Ι. Κορναράκη*, Πειραιάς 2020]

Προ+Ιστορία: Γρηγόριος Θεολόγος (Ομιλία 38: Στα Θεοφάνια: Εγώ = Αδάμ)

Μεγάλος Κανόνας Ανδρέα Κρήτης (κλίμα χαρμολύπης Τεσσαρακοστής)

«Υπομνήματα στη Γένεση» + Λατρεία («Κυριακή της Εξορίας»)

Άγ. Γρηγόριος Παλαμάς

Σημείωση: Νηπτική Θεολογία:

«Η βασιλεία του Θεού εντός ημών εστίν» + Πέτρος «καλόν ὡδε εστίν»

Περικοπές Βιβλικές και Ψυχική Υγεία

Γένεσις 1-11 (Πρωτο+Ίστορία) αν και ενίοτε η εστίαση επικεντρώνεται στα τρία Πρώτα Κεφάλαια

Ιωνάς

Ιώβ

Ψαλμοί (= «Πεντάτευχος»)

Παραβολή Ασώτου (Παραβολές Μεταστροφής ιατρού Λουκά)

«Εξομολόγηση Παύλου» (Ρωμαίους 7)???

Βίβλος και «Ψυχική Υγεία»

Χαρακτήρες Α.Γ.: «Βίβλος.... Ελαττωμάτων»

- Σαούλ («κατάθλιψη»)
- Δαβίδ
 - > **Ψαλμοί** (= Θρήνοι και Κραυγές Διαμαρτυρίας)
 - > Α' Βασιλέων (στην αυλή των Φιλισταίων) + Χορός πριν την Κιβωτό.
- Ναβουχοδονόσωρ (μεταμόρφωση σε θηρίο)
 - «Ζυγίσθηκες - μετρήθηκες - ελλιπής»
- **Παλαιά Διαθήκη:** Παθήσεις Τρέλας
- **Καινή Διαθήκη:** Δαιμονισμοί (4Χ ο Κύριος μαίνεται + 1Χ Σαμαρίτης)

Εστίαση στους δύο Βασικούς Εκπροσώπους

Ι. Κορναράκης < K. Horney = «ιδεατός εαυτός» (< «ο κατά φαντασία Χριστιανός»)

- K. Horney = «ιδεατός εαυτός» (< «ο κατά φαντασία Χριστιανός»)
 - < Adler, Jung
 - + νηπτική παράδοση
 - + Εκκλησία

Φ. Ντολτό (πιστή < ψυχανάλυση – «Γαλλική Ψυχαναλυτική Σχολή» + Λακάν)

- πιστή < ψυχανάλυση – «Γαλλική Ψυχαναλυτική Σχολή» + Λακάν < «παππούς» Φρόυντ
- Παιδιατρική (> «Δομή του Βιβλίου»)
- Μοναδικό Βιβλίο «**Τα Ευαγγέλια και η Πίστη**»
- Διάλογος
- Χωρίς Παραπομπές
- Π.Δ. «Θεός οργής»
- Όχι Θρησκείες (< γνωριμία με Ορθοδοξία)

Μ. Ρεκαλκάτι

Ο Ρεκαλκάτι, επηρεασμένος από τον Λακάν, φαίνεται ότι συν+ Γράφει στο **πλαίσιο της εκκλησιαστικής Κοινότητας**. Η «Γεθσημανή» του είναι αφιερωμένη «στις αδελφές του και στους αδελφούς του της Μονής τού Μπόζε».

Επίσης ενδιαφέρουσες είναι οι παρατηρήσεις του για τη **ΔΙΑΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ των ευαγγελικών κειμένων** περί του τέλους του Κυρίου με την πλατωνική Απολογία του Σωκράτη ή με Θυσία του Ισαάκ του βιβλίου της *Γενέσεως*.

Επιπλέον μελετά **ΕΝΔΟΚΕΙΜΕΝΙΚΑ** την παραβολή του Ασώτου σε συνάρτηση με το συγκείμενό της, τις άλλες δύο παραβολές περί του Χαμένου που προηγούνται.

Ρέμπραντ

- Αντί του Πατέρα τής Ορδής, ο Πατέρας Αββά – Μητέρα (εβρ. Ευσπλαχνία = Δημιουργία εκ Νέου)

- + πατ. Β. Γοντικάκης
-

Ερμηνευτική
Στροφή: Από την
Ιστορικοκριτική
στην Συγχρονική
Μέθοδο
«Ο έχων ὦτα
ακούει...»

Τα Κείμενα συνΓάφηκαν ως Ακούσματα (Recital)

ΕΝΙΑΙΑ ως μουσικές Συμφωνίες.

ΣΥΝ+ΚΙΝΗΣΗ: Στο πλαίσιο της λατρεύουσας
Σύναξης και σε συνδυασμό με το
ευχαριστιακό Δείπνο.

Σημαντική η κατανόηση των «Υπερσυνδέσμων»,
των Υπαινιγμών και των Παύσεων – Κενών.

Κατανόηση των οκτώ μοτίβων που διατρέχουν
όλη τη Βίβλο.

Φιλολογικά Γένη της Βίβλου

- Αφήγηση 45% : Χαρακτήρες, Πλοκή – Ανατροπή, Συγκείμενο
- Ύμνος 45% [40% Διαμαρτυρία + Θρήνος, Ευχαριστία]
- Νόμος / Διατάξεις = «Δικαιώματά Σου

Συνέπειες Χρήσης Χωρίων Βιβλικών

Όροι με «εβραϊκό» Υπόβαθρο // «Νότες
Βυζαντινής Μουσικής»:

Καρδιά, Ψυχή, Λόγος, Σώμα

Text = ΥΦΑΝΤΟ – ΨΗΦΙΔΩΤΟ - Κοντσέρτο:
Περιοχές σε Διάδραση και «Συμφωνία» -
(Ενδοκειμενικότητα + Διακειμενικότητα)

Σύμβολα και Μοτίβα

Επαναλαμβανόμενα «ΜΕΡΗ» Κοντσέρτου

- Κλήση – Εκλογή (από τον Κόσμο για χάρη του Κόσμου < άγιος)
- Έξοδος από το ΧΑΟΣ - τα «είδωλα» - τους «Αστέρες» στο ΑΓΝΩΣΤΟ («κοσμικό όρος»)

• ΔΙΑΘΗΚΗ (= συμβόλαιο ΓΑΜΟΥ)

- Δοκιμασία – Crash Test («και είδεν ότι καλόν και επεθύμησεν...»)
- Αποτυχία – Εξορία (στην «Ανατολή»)
- Αποκατάσταση ενός λήμματος (ενός μικρού υπόλοιπου) για να σωθεί ο ΚΟΣΜΟΣ

Ελλείμματα

- Σειρά Υπομνημάτων αξιοποιώντας το ενιαίο Άκουσμα, το πλεονέκτημα να αναπανέουμε τον αέρα της Μεσογείου, τους Πατέρες

Προοπτικές Σήμερα

«Μετά Κόβιντ» = ΠρωτοΧριστιανική
Εποχή

Πρβλ. ο Παύλος στην Αθήνα.

* Υπερ+ανθρωπισμός < META

* «Υπεραπόλαυση» Λακάν (contra
θανάσιμη Απόλαυση)

* «Σύνδρομο Τηλέμαχου» - Επιθυμία +
Πατέρας Αββά

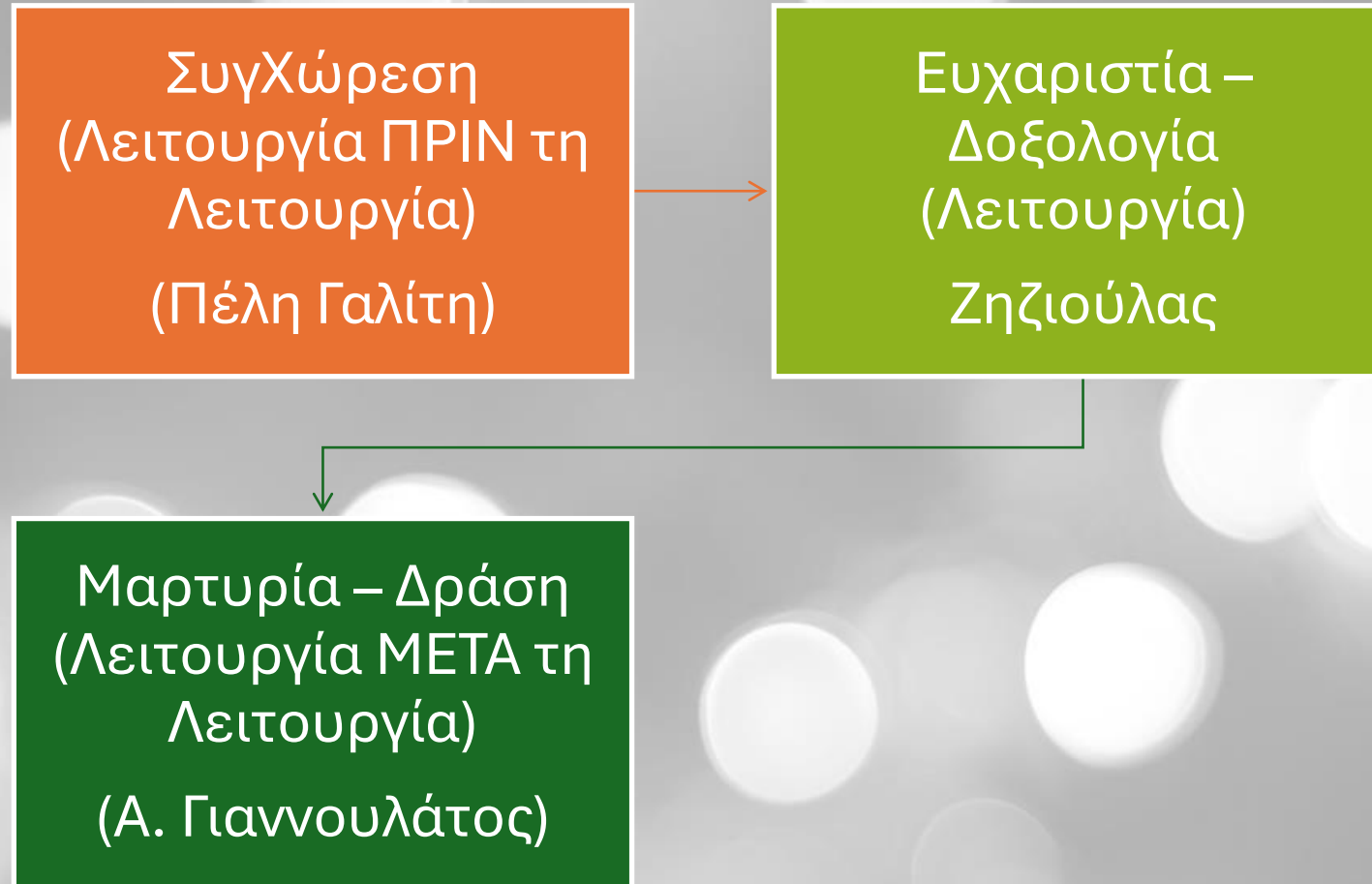
Από το «μετά Χριστόν»

στο «μετά Χριστού».

«Εις το όνομα του
Πατρός»!!

**Σας Ευχαριστώ
για την Προσοχή σας !**

Κοινά Σημεία Θεολογίας - Ψυχοθεραπείας

Σημεία Σύγκλισης

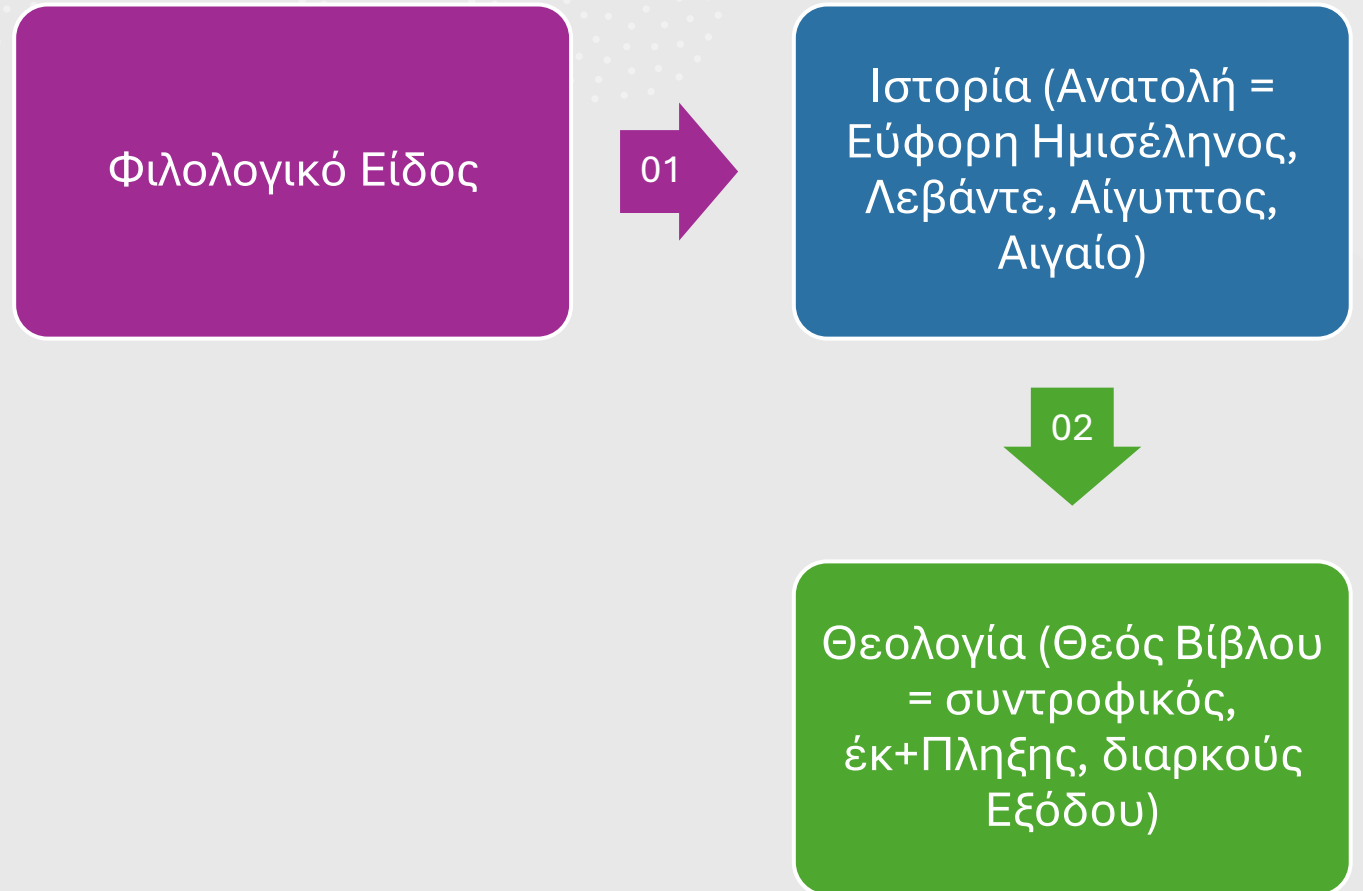
- Ψυχο+Σωματική Υγεία = «Σωτηρία» (μεταμόρφωση και όχι ξερίζωμα Παθών)
- Ενθάδε - Κατάφαση Κόσμου
- Όχι αποκλειστικά ο «Εγκέφαλος» – Εγκέφαλοι στα «Σπλάχνα» – Νεφρά.
- Συν+Χώρεση + ΕυΓνωμοσύνη + Μαρτυρία

Σημεία Απόκλισης

Από την
παραπάνω
(παρουσίαση)
πηγάζουν και οι
τρεις
κατανοήσεις:

- Α. Ιστορική κατανόηση (Ντοκουμέντο – *History / Herstory*)
- Β. Φιλολογική / λογοτεχνική κατανόηση (*Μνημείο Τέχνης*)
- Γ. Θεολογική κατανόηση (Κείμενο = «λόγος περί του Λόγου του Θεού» - «Μαρτυρία» Συν+Κατάβασης / **σάλτο μορτάλε** του Θεού και Πίστης / Αφοσίωσης του λαού και του ανθρώπου)

Κάθε βιβλικό
Κείμενο έχει
«τριαδική
διάσταση».
Είναι:

Μοτίβα – Γλώσσα της Βίβλου

- Στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα παρατηρείται αναπροσανατολισμός και ισότιμη Εκτίμηση και στην Πρώτη και στην Καινή Διαθήκη.
- Ο Baldermann μιλά για τις στοιχειώδεις βιβλικές μορφές της γλώσσας με τις οποίες εξωτερικεύουμε – εκΔραματίζουμε βαθιές υπαρξιακές ανάγκες:
 - Υπόσχεση, διαμαρτυρία, θρήνος και παράκληση, έπαινος και ευχαριστία, εξομολόγηση (πρβλ. τη γλώσσα των Ψαλμών).
- Ο Μπεργκ επικεντρώνει τις λεγόμενες «θεμελιώσεις συνιστώσες» σχετικά με τις δράσεις του Θεού και στις δύο Διαθήκες:
 - Ο Θεός δίνει ζωή - δημιουργεί κοινότητα, υποφέρει μαζί και για τους ανθρώπους Του, ελευθερώνει τους καταπιεσμένους, χορηγεί το πνεύμα Του και βασιλεύει για πάντα.
- Οι μεγάλοι Ψυχοθεραπευτές κατεξοχήν Εβραίοι με κέντρο τη ρωμαιοκαθολική Βιέννη) για να προσφέρουν θεραπεία σύζευξαν αυτήν ακριβώς τη Γλώσσα με τις Εικόνες της αρχαίας Τραγωδίας.

Τα 76 βιβλία της Βίβλου προϋποθέτουν τρεις (3) συντελεστές:

- **1. Συν+Γραφέα** (όχι «Γραφομηχανή Αγ. Πνεύματος» - Κοινότητες)
- **2. Ακροατές** σε Σύναξη και ΠΟΡΕΙΑ (κι όχι αναγνώστη σε «καναπέ»)
- **3. *Κείμενο*** (σε ειλητάριο πρβλ. SMS με nomina sacra) που πρέπει να ακουστεί και όχι να ανα+Γνωστεί ενιαίο! Έχει «πολλαπλασιαστεί» από αντιγραφείς (που ήταν και ερμηνευτές) και εντοπίζεται σε συγκεκριμένη θέση στον Κανόνα – τη «Βιβλιοθήκη της Βίβλου» (παίζει ρόλο το μικροκλίμα από το βιβλίο που προηγείται και εκείνο που έπεται).

ΘΑ ΕΣΤΙΑΣΟΥΜΕ ΣΤΟ (2), τη μόνη σταθερά! ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΙΜΕ όμως ΌΤΙ το (3)

- ΚΕΙΜΕΝΟ = Συμφωνία / Κοντσέρτο με Μέρη!
- Γραμμένο σε ΡΟΛΟ – ΕΙΛΗΤΑΡΙΟ με στήλες («άλλη Φιλοσοφία» για να ανακαλύψεις ένα Χωρίο)
- «Βιβλίο» (μαγική έλξη) + «Βιβλία» (Κανόνας και ΚΑΘΡΕΦΤΙΣΜΑ)

«Κόκκινη Κλωστή» Βίβλου

- **ΚΥΡΙΑΡΧΗ** - η διήκουσα **ΕΝΝΟΙΑ** σε **ΟΛΗ ΤΗ ΒΙΒΛΟ**
- **Η Έξοδος – το Ταξίδι** - (Βίβλος = **Ταξιδιωτικός Οδηγός** – «Πάμε για άλλες Πολιτείες»).
ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΝΟΣΤΟ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

- Του Θεού («σάλτο μορτάλε» – **μαζί** με τους σκλάβους)
- Του Ανθρώπου (σε αντίθεση προς το Νόστο / ΝοστΑλγία)

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ «ΜΕΡΗ» κοντσέρτου

- Κλήση – Εκλογή (από τον κόσμο **για χάρη του** Κόσμου < άγιος)
- Έξοδος από τα «είδωλα» - Super Stars στο ΑΓΝΩΣΤΟ («κοσμικό όρος»)

• **ΔΙΑΘΗΚΗ** (= συμβόλαιο **ΓΑΜΟΥ**)

- Δοκιμασία – ΚΡΑΣ ΤΕΣΤ («και είδεν ότι καλόν και επεθύμησεν...»)
- Αποτυχία – **Εξορία** (στην Ανατολή)
- Αποκατάσταση ενός λήμματος (ενός μικρού υπόλοιπου)

Μικρό+βίβλος = Γένεση κεφ. 1-11 (Περίληψη Η ζωή μας –«Διαβάζεται και ανάποδα» !)

Ελληνική Γλώσσα

- Καρδιά
- Δικαιοσύνη
- Νόμος

**Οκτώ (8)
επαναλαμβανόμενα
Μοτίβα
Θανάτου και Ζωής,
Πένθους και
Έρωτα**

- Δημιουργία (Ruach Elohim, λέξη > creatio continua)
- Α. Εκλογή + Πρό(σ)Κληση ("αγιασμός")
- Β. Έξοδος "από" τα «είδωλα» + "μέσω" της «ερήμου»
- **Γ. Διαθήκη - Berith (σύμφωνο γάμου / νομικές διατάξεις = οδοδείκτες – «σήματα» για να ανακαλύψουμε την ελευθερία – Γη της Επαγγελίας)**
- **Δ. Πειρασμός («βλέπουμε κάτι όμορφο» – γευόμαστε – βιώνουμε τη Σχάση)**
- Ε. Κρίση (Πόλεμος + Κρίση)
- Στ. Εξορία στη Βαβέλ (διασπορά)
- Ζ. «Επιστροφή» στη Νέα Ιερουσαλήμ (Εδέμ + Ναός [< Ουρανός συν Γη])
- Η. Αποκατάσταση ενός λήμματος (ενός μικρού υπόλοιπου)
- «Επιστροφή» στη Νέα Ιερουσαλήμ (Εδέμ + Ναός [< Ουρανός συν Γη])

ΌΧΙ «Βιβλικισμός»

Το Πιστεύω, η πλέον εκτεταμένη και η πλέον ακριβής Ομολογία Πίστεως (συγκρινόμενη με αυτές των δύο άλλων Μονοθεϊστικών Θρησκειών), χρησιμοποιεί όρους μη ΒΙΒΛΙΚΟΥΣ κι αποφεύγει τα βιβλικά τσιτάτα. Κι όμως συμπυκνώνει την Πεμπτουσία της Βίβλου.

Και στον Ιουδαϊσμό και η μετάφραση της Εσθήρ στα Ελληνικά (τους Εβδομήκοντα) και τα Ιωβηλαία αποδεικνύουν πόσο ελεύθερα και δημιουργικά μεταλάμβαναν αρχικά τη Βίβλο. Πρβλ. Ψαλμούς Κουμράν ή του «Σολομώντος».

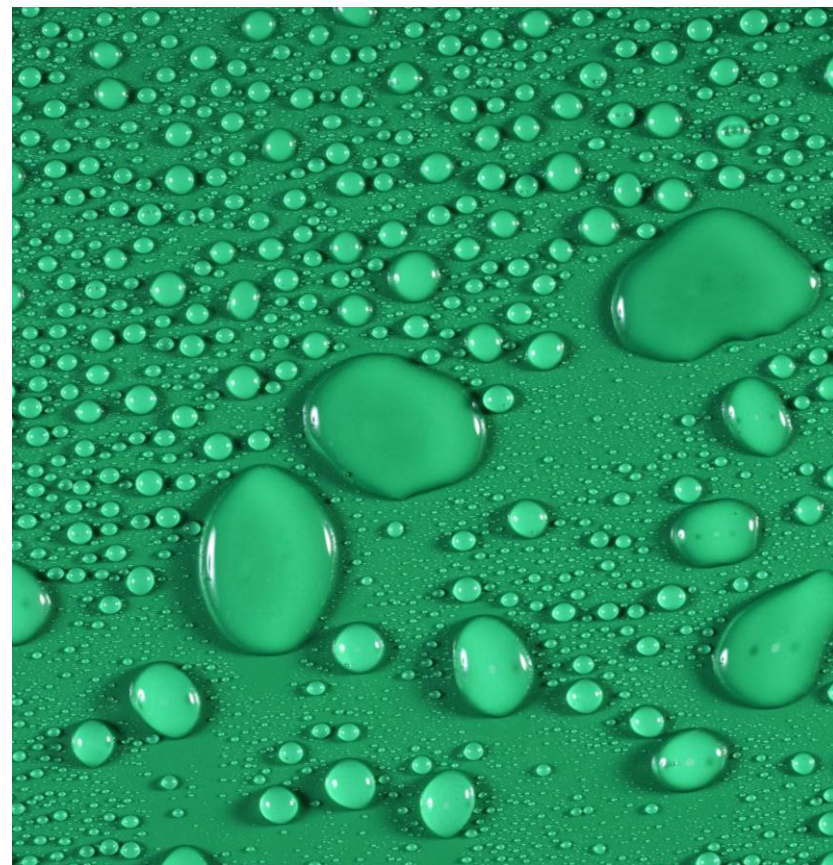
Και τα ιουδαϊκά Ερμηνευτικά σχόλια πέριξ του Κειμένου, αλλά και οι Σειρές (Catenae) των Πατέρων αποδεικνύουν πόσο ελεύθερο διάλογο προκαλούσαν τα βιβλικά Κείμενα (χωρίς δογματισμούς).

Ψυχο+(Σωματική) Υγεία

- Ολιστική θεραπεία - «Σωτηρία»
- Τι εννοούμε με τον «Ψυχή» - «Καρδιά»;
Άλλο η Θεολογία και άλλο η Ψυχο+Θεραπεία (νευρολογικές +...+ υπερβάσεις)
ΑυτοΓνωσία = Γνώση όχι εαυτού αλλά αυτού που μπορώ να ΕΙΜΑΙ
= άθλημα ατέρμονο.

ΑΝΘΙΖΩ

- Ποιος είναι ο **στόχος της Θεολογίας**;
- Τι σημαίνει «Καρδιά» στη Βίβλο και πώς διασυνδέεται με τον Εγκέφαλο, που διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο σήμερα στις θεραπείες;
 - ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΟΣ»: «Οι πολλοί καλοί Ψυχοθεραπευτές και Φιλόσοφοι «πεθαίνουν». Καραγιάννης: «Μίζα» το πρόβλημα ώστε να εκκινήσουμε τη θεραπεία. Αλλιώς Ενοχές καρκινοπαθών: «Μην Αγχώνεσαι» (άγχος άγχους)-ενοχοποίηση Εγκύων γυναικών (το πώς θα σταθούμε – γιατί σε μένα.
 - Όσοι κοντά στον πονεμένο είναι σαν τον εμβολιασμένο. Αυτοκτονώ διότι θέλουν να τους πάρουν μαζί (έχετε δει νεκρό με μάτι μισάνοιχτο). Ενσυναίσθηση και Empathy

Βιβλιογραφία Ελληνική
<https://eclass.uoa.gr/course/s/SOCTHEOL316/> (βλ.
Έγγραφα και Σύνδεσμοι)

- * Ελευθέριος Ελευθεριάδης
- * Β. Βασιλειάδης
- * πατήρ Λίβυος
- * Καραγιάννης,

Πρβλ. Ιουδαϊκό Υπόβαθρο
Ψυχοθεραπευτών

(Ε. Φρομ, Γιάλομ, Ελλάς: Μ.
Ιωσαφάτ)

ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ < Φρανκλ

Πατήρ Φάρος

Πατήρ Βασίλειος Θερμός
(Περιοδικό «Ψυχής Δρόμοι»)

Πατήρ Αδαμάντιος
Αυγουστίδης (+ 2021)

Πατήρ Λουδοβίκος
Metropolitan Konstantin
ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Σεμινάρια Οικουμενικού
Πατριαρχείου

(Ρόδος: πατ. Στ. Κοφινάς)

Επίσης ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ Λιγνού

